

Nr. A82/017

17 augustus 1982

OPRICHTING CENTRUM VOOR VREDESONDERZOEK IN HONGARIJE

Op 28 april 1982 werd te Budapest het "Centrum voor de Coördinatie voor Vredesonderzoek van de Hongaarse Academie van Wetenschappen" opgericht. Het initiatief daartoe - zo meldt een door het "Centrum" uitgegeven brochure - is uitgegaan van verschillende Hongaarse wetenschappelijke instellingen, te weten het Instituut voor Internationale Betrekkingen, het Instituut voor Wereldeconomie, de Karl Marx Universiteit en het Instituut voor Kernonderzoek.

Naast de taak op het terrein van wetenschappelijk vredesonderzoek vervult het "Centrum" tevens een functie op het gebied van de organisatie van internationale conferenties die de vrede als thema hebben en legt het contacten met soortgelijke wetenschappelijke instellingen in het buitenland. De opzet en de doelstellingen van het "Centrum" doen sterk denken aan die van de Sowjetrussische "Wetenschappelijke Raad voor Vredesonderzoek", die in juni 1979 werd opgericht met de kennelijke bedoeling te gaan fungeren als een nieuw intelligence- en beïnvloedingskanaal in de richting van westers wetenschappelijke instellingen en personen, die op het gebied van de vrede actief zijn .

Het ziet ernaar uit dat het Hongaarse "Centrum" op een soortgelijke wijze de Sowjetrussische "vredespolitiek" moet gaan dienen.

Doelstellingen en activiteiten

Het voornaamste doel van het "Centrum" is volgens een desbetreffende beginselverklaring het stimuleren en coördineren van interdisciplinair onderzoek met betrekking tot vredesvraagstukken, de oorzaken van gewapende conflicten en de verschillende vormen van geweld.

Voorts zal men zich gaan bezighouden met het analyseren van politieke, sociale, economische en technologische aspecten van bewapening, het verschaffen van achtergrondinformatie aan Hongaarse wetenschappelijke kringen en het stimuleren van studies op alle relevante terreinen.

Als activiteiten van het "Centrum" staan vermeld het publiceren van wetenschappelijke studies, het indiceren van de terreinen waar noodzaak voor onderzoek bestaat en het organiseren van internationale vredesconferenties. Tenslotte zoekt en onderhoudt het "Centrum" contacten met soortgelijke instellingen in het buitenland.

De organen van het "Centrum"

Het "Centrum voor de Coördinatie van Vredesonderzoek" kent een drietal beleidsbepalende c.q. executieve organen, te weten de Raad, het Wetenschappelijk Comité en het Secretariaat.

Het hoogste orgaan is de Raad, samengesteld uit de directeuren van de hierboven reeds genoemde wetenschappelijke instellingen. Voorzitter is Prof. Dr. _____, tevens directeur van het Wetenschappelijk Instituut voor Electriciteitsvoorziening.

Het Wetenschappelijk Comité staat onder leiding van Prof. Dr. _____*), directeur van het Instituut voor Wereldeconomie van de Hongaarse Academie van Wetenschappen. Volgens verklaringen van een Hongaarse defector zou _____ naas zijn wetenschappelijke arbeid werkzaamheden verrichten voor de Hongaarse inlichtingendienst Allamvedelmi Hatosag (AVH). Hij is in het verleden bij het Secretariaat van de Verenigde Naties te New York geaccrediteerd geweest. Van de overige leden van het Comité is vooralsnog niet meer bekend dan dat zij "eveneens vooraanstaande geleerden" zijn.

*) Professor _____ woonde in oktober 1980 een wetenschappelijke conferentie in Utrecht bij en gaf enkele gastcolleges aan de Rijksuniversiteit aldaar.

Het Wetenschappelijk Comité heeft een adviserende taak en assisteert - indien nodig - het Secretariaat bij de dagelijkse leiding. Hoofd van het Secretariaat van het "Centrum" is Dr. , die tevens de leiding heeft van de Internationale Afdeling van de Faculteit der Rechtsgeleerdheid van de Eötvös Loránd Universiteit te Budapest. Als zijn plaatsvervanger treedt op Dr. , die evenals Prof. verbonden is aan het Instituut voor Wereldeconomie.

Studieconferentie te Budapest

- Van werd vernomen dat van 18 - 19 juni 1982, twee maanden na de oprichting van het Hongaarse "Centrum", in Budapest een internationale studieconferentie plaatsvond rond het thema "The New Stage of the Arms Race and its Impact on the Possibilities of the Solution of International Conflicts" waar als gastheren optraden topfiguren van het Hongaarse Vredescentrum en de daarin samenwerkende instituten. Onder de participanten bevonden zich onder meer medewerkers van de Hongaarse CP-getrouwe Vredesraad en functionarissen van het Internationaal Vredesinstituut te Wenen, een filiaal van de Wereldvredesraad. Van Sowjetrussische zijde namen aan de conferentie verschillende medewerkers van de Sowjetrussische Raad voor Vredesonderzoek deel, onder wie , executief secretaris van die Raad. Als Nederlandse deelnemer werd gesignaleerd de hoogleraar *), verbonden aan het Polemologisch Instituut te Groningen. Verder was aanwezig de Duitse hoogleraar , die als politicoloog verbonden is aan de Faculteit der Sociale Wetenschappen van de Katholieke Universiteit te Nijmegen. Over de slotverklaring van de conferentie valt slechts op te merken dat deze uiterst weinig kritisch voor de Sowjet-Unie was.

*) Prof. nam in april 1981 eveneens deel aan een door de Sowjetrussische Raad voor Vredesonderzoek in Moskou georganiseerd internationaal symposium over veiligheid en détente in Europa.

Mogelijk nieuw propaganda- en beïnvloedingsinstrument.

Zoals reeds eerder gesteld is er een sterke overeenkomst tussen opzet en doelstellingen van het Hongaarse "Centrum voor Vredesonderzoek" en de Sowjetrussische "Raad voor Vredesonderzoek". Dit doet vermoeden dat het Hongaarse "Centrum" zich niet beperkt tot de coördinatie en stimulering van het wetenschappelijk onderzoek op vredesterrein, maar zich ook bezighoudt met propaganda- en beïnvloedingsactiviteiten ten gunste van het Sowjet-russische "vredesstreven".

Een mogelijke betrokkenheid van de Hongaarse inlichtingendienst AVH, die nauwe banden onderhoudt met het Sowjetrussische KGB, bij de activiteiten van het "Centrum" versterken dit vermoeden slechts.